

עיר ידידותית גיל

מגמות עולמיות של הזדקנות ועירוניות
חיים בגיל- תוכנית האב לאזרחים ותיקים עיריית ירושלים

אביבה גולדברג וד"ר קרן מזוז

תפקיד המחלקה לזקן בקידום תוכנית אסטרטגית לעיר ידידותית-גיל כתפיסה מארגנת

▶ חזון המחלקה לזקן : קידום איכות החיים של האדם המבוגר

□ הזדקנות במקום- משמעות

□ הזדקנות בכבוד- זכות

□ מניעת גילנות

▶ תפיסת רווחה :

▶ האדם המבוגר כחלק בלתי נפרד מהקהילה והמרחב החברתי

▶ שותפות והכלה בין-דורית

▶ תפיסה מקצועית :

▶ שיפור התנאים עבור כלל קהילת האזרחים הוותיקים בעיר קודמת לעבודה פרטנית/טיפולית

▶ גיוס והרחבה של שותפים ובעלי עניין המחויבים לנושא- שגרירים

▶ נושא רוחב הדורש מאמץ כוללני :

▶ העלייה בתוחלת החיים דורשת היערכות כלכלית מוגברת בתחומי רווחה, בריאות ותשלומי המוסד לביטוח לאומי

מהפכת הגיל

שוודיה: 2.4
מיליון בני
(25.4%) +60
מקום 1
באיכות חיים

יפן: 40 מיליון בני
+60 תוחלת חיים
הגבוהה בעולם:
87 לגברים
80 לנשים
(31.6%)

מהפכת הגיל

- בשנת 2050 יהיו יותר בני 65+ מאשר בני 0-14
- בעולם המפותח אדם אחד מתוך ארבעה יהיה גמלאי
- כמעט אחד מתוך עשרה יהיה בן 80+

ארה"ב:
60.4 מיליון
בני 60+
(19.1%)

ברזיל:
21.6 מיליון
בני 60+
(10.9%)

ישראל:
מקום 6
בתוחלת חיים
נשים 83
גברים 79
(10%)

אפגניסטן:
תוחלת
חיים 40

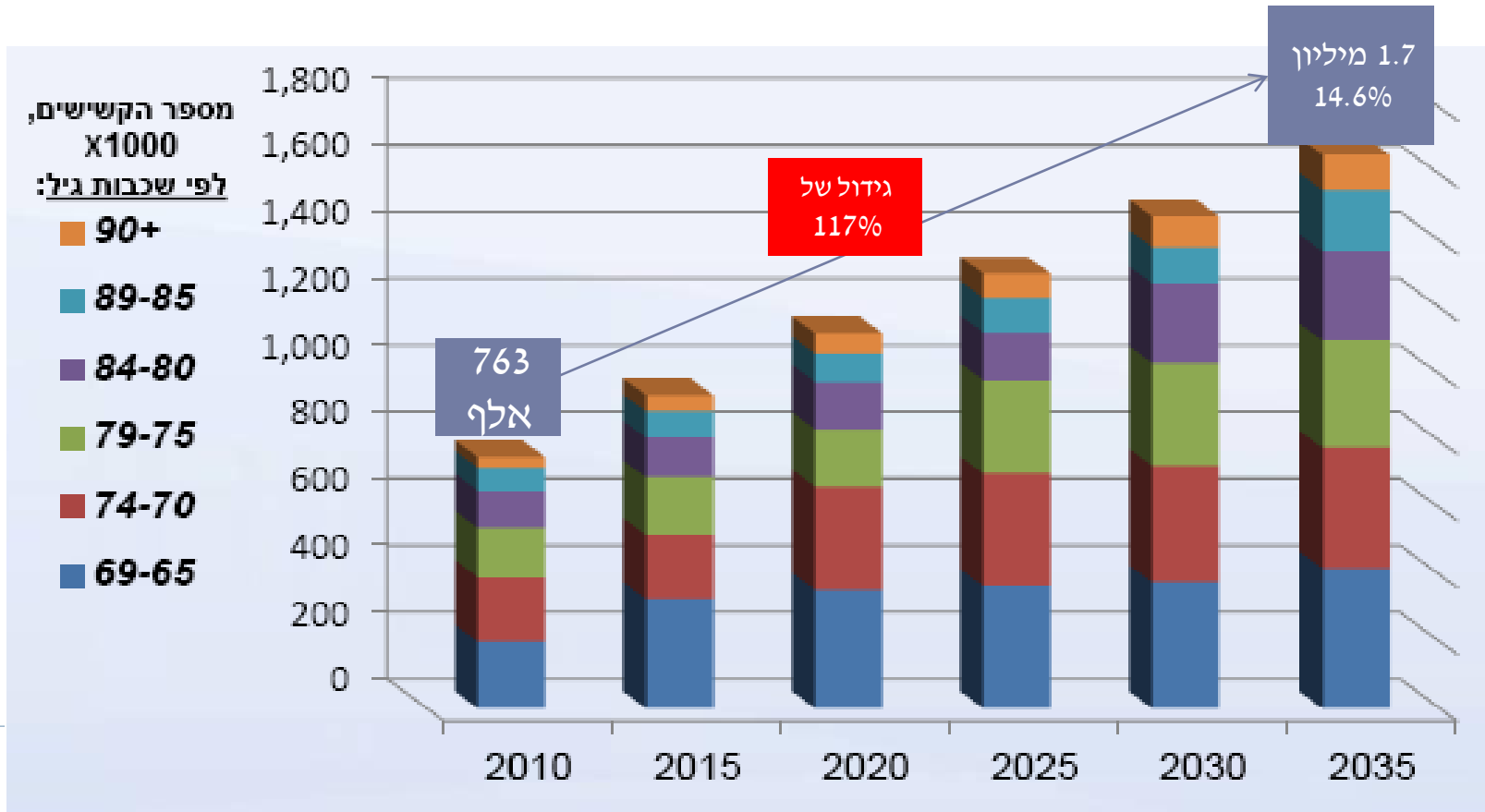
סין: 180.7
מיליון בני
60+
(13.35%)

הגידול הצפוי בהזדקנות האוכלוסייה בישראל לפי שכבות גיל

בשנים 2010-2035

(אגף גריאטריה, משרד הבריאות 2013)

- אוכלוסיית בני 65+ צפויה לגדול יותר מכל קבוצת גיל אחרת
- נכון לשנת 2014 : שליש מבני 70+ הם ניצולי שואה. זקנים ערבים (מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים) מהווים 8% מסך בני 65+ (והם מהווים רק 4% מסך האוכלוסייה הערבית) ושיעורם יגדל עד 2035 ל-14%.

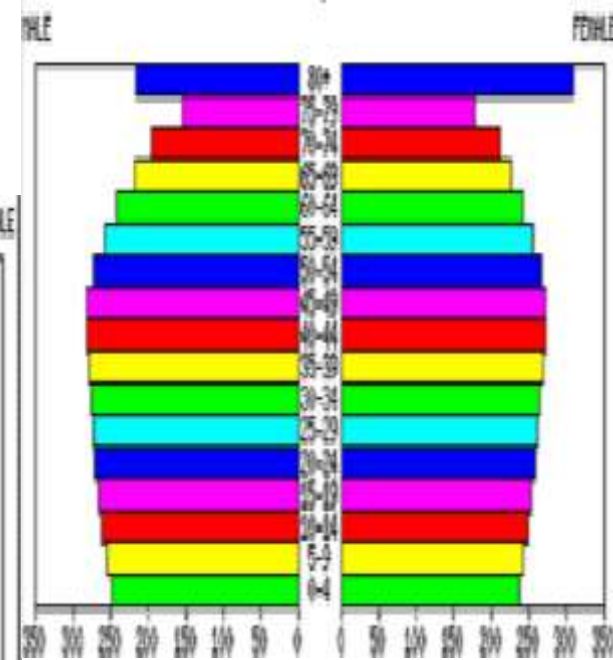
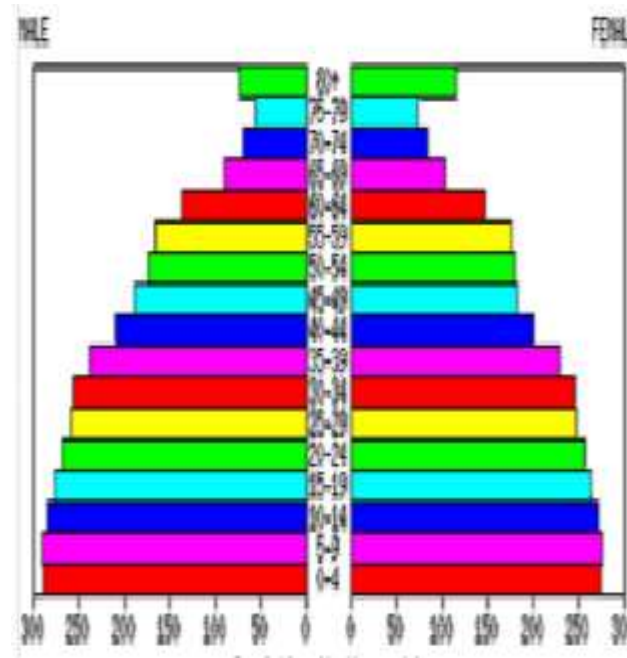
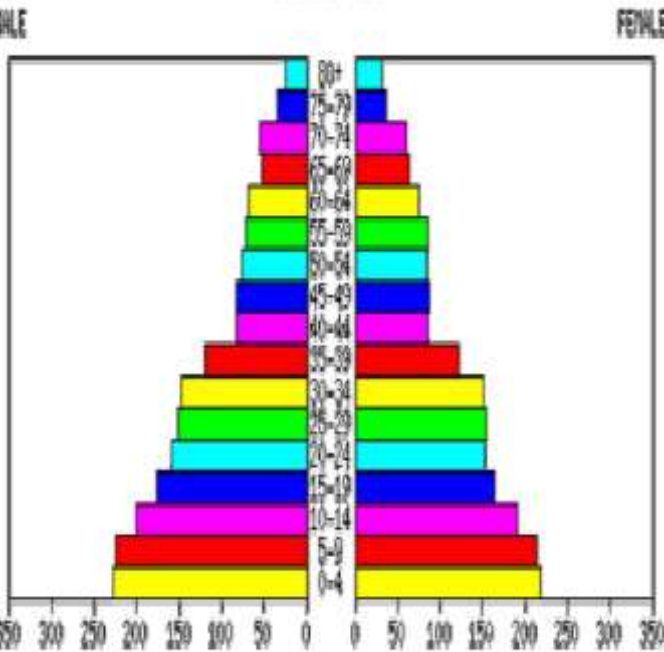
בדומה לעולם, בשנת 2050 בישראל התפלגות הגילאים דומה עם גידול משמעותי בקרב בני 80+

ישראל - 2050

ישראל - 2010

ישראל - 1983
אוכלוסייה (אלפים)

נשים-גברים

תוכנית האב לאזרחים ותיקים, עיריית ירושלים

עד לשנת 2035 צפוי גידול משמעותי במספר הזקנים הערבים

מתוך מצגת נתוני המרכז לחקר הזקנה, מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל 2017

2035	2030	2025	2020	2015	
233,600	180,200	133,600	100,800	77,500	מספר הזקנים הערבים
14.1	12.2	10.3	9.0	8.2	% הזקנים הערבים מכלל בני 65+

נכון לשנת 2014, מתגוררים בעיר 75,120 בני 65+

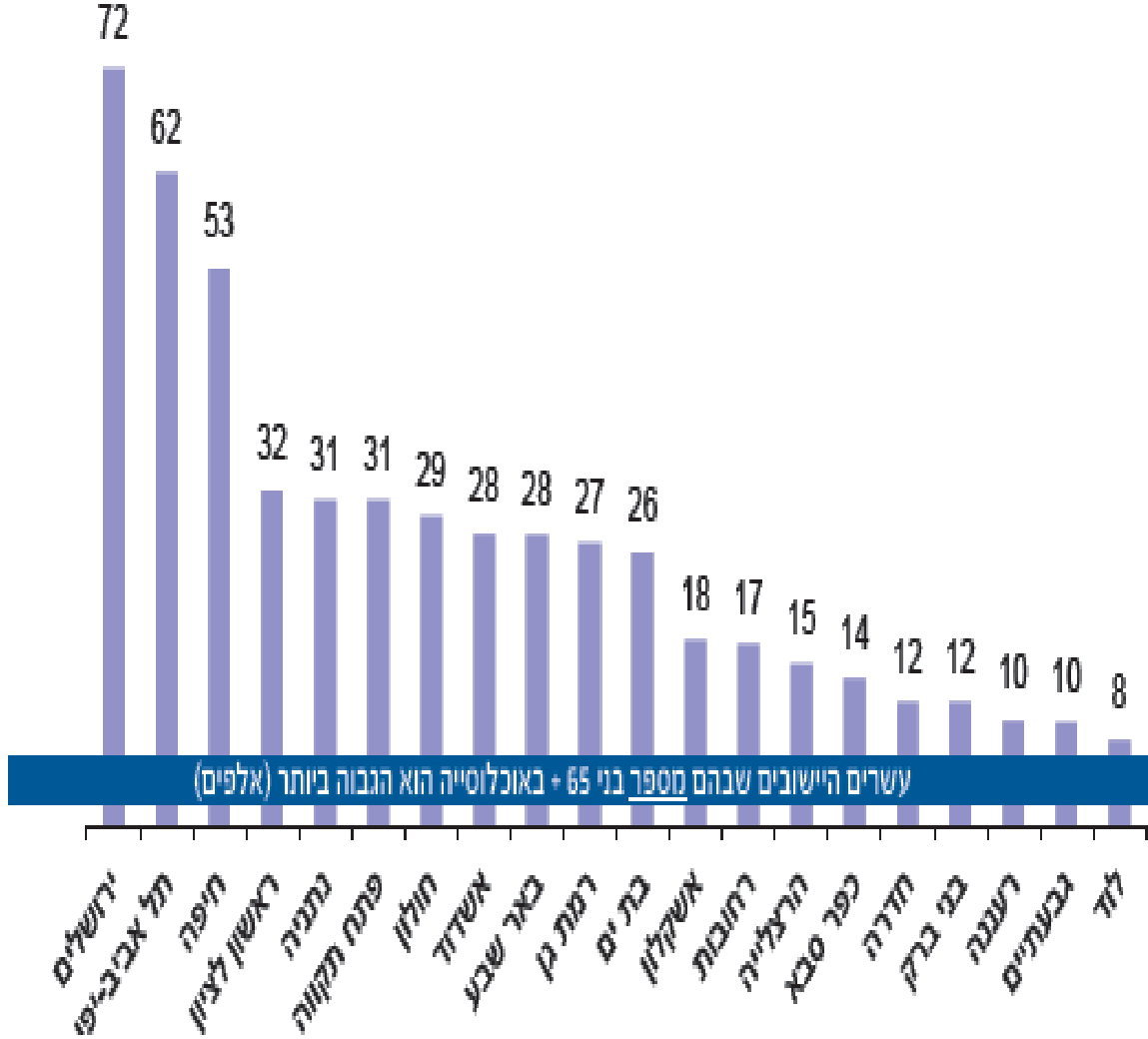
1. נתון זה ממקם את ירושלים כעיר עם כמות האזרחים הוותיקים הגדולה בערי ישראל

2. תחזית אוכלוסייה לשנת 2020-2025 :
81,590 בני 65+ (גידול של 17% משנת 2012)

הזדקנות ועיור: כמות בני 65+ לפי ערים

(מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל, 2015)

ירושלים העיר עם כמות בני 65+ הגדולה מערי ישראל

39% מאוכלוסיית בני 65+ מתגוררת ב-8 הערים הגדולות בארץ

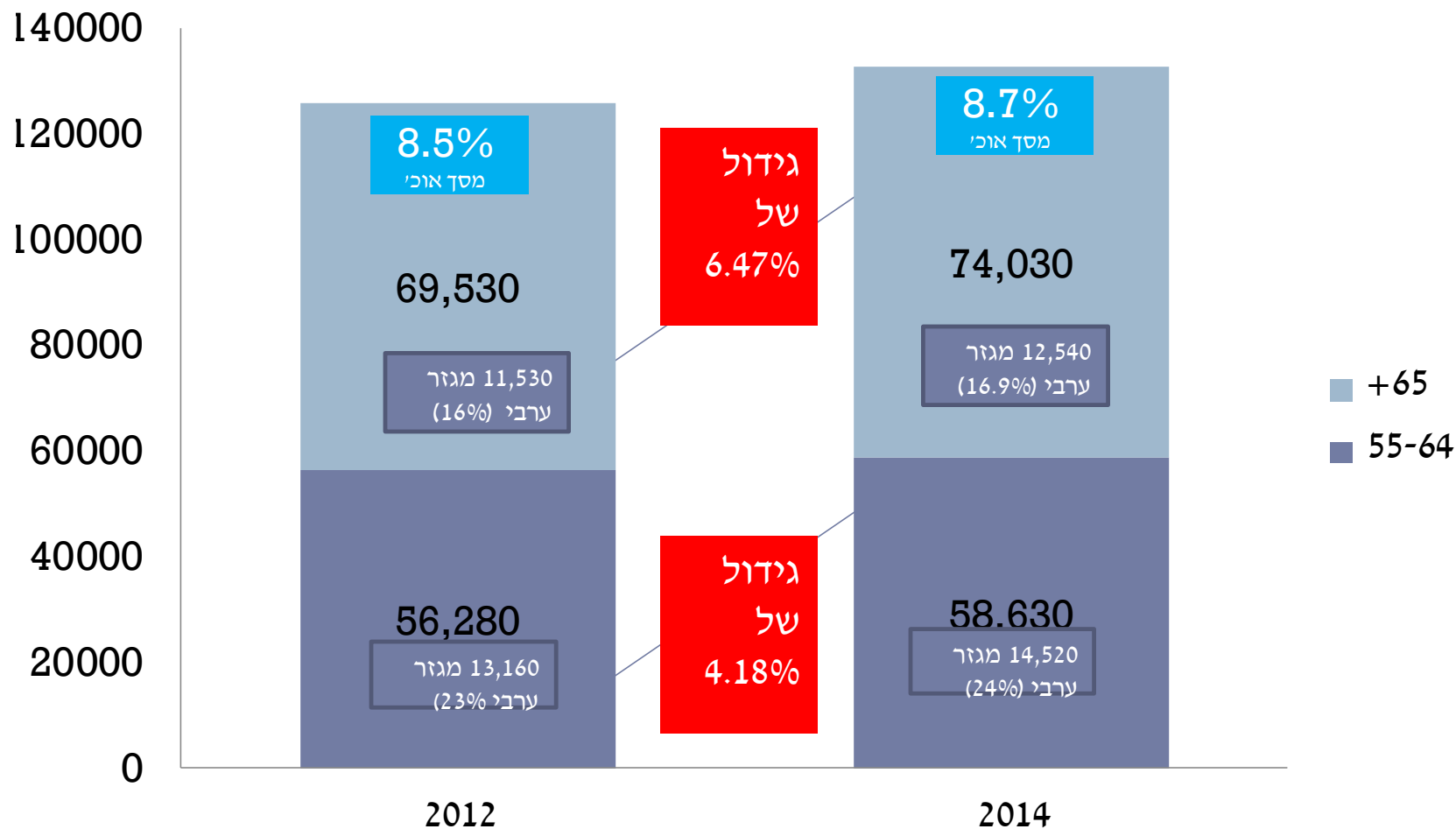
בת ים עם שיעור בני 65+ הגדולה מערי ישראל (20%)

עשרים היישובים שבהם מספר בני 65+ באוכלוסייה הוא הגבוה ביותר (אלפים)

תוכנית האב לאזרחים ותיקים, עיריית ירושלים

אוכלוסיית בני 65+ ובני 55-64 בירושלים השוואה בין השנים 2012 ו-2014

"חיים בגיל" תוכנית האב לאזרחים ותיקים בירושלים 2014-2020

מטרות תוכנית האב:

✓ לגבש מדיניות כוללת להפיכת ירושלים לעיר ידידותית – גיל (Age-friendly city) תוך התייחסות לצרכים המשתנים של אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בעיר ופיתוח שירותים ותוכניות מותאמות עבורם להמשך מגורים בבית והזדקנות במקום

✓ הטמעת עקרונות עיר ידידותית-גיל שפיתח ארגון הבריאות העולמי כנושא רוחב בפעילויות של יחידות עירייה שונות

עיר ידידותית גיל Age-friendly city

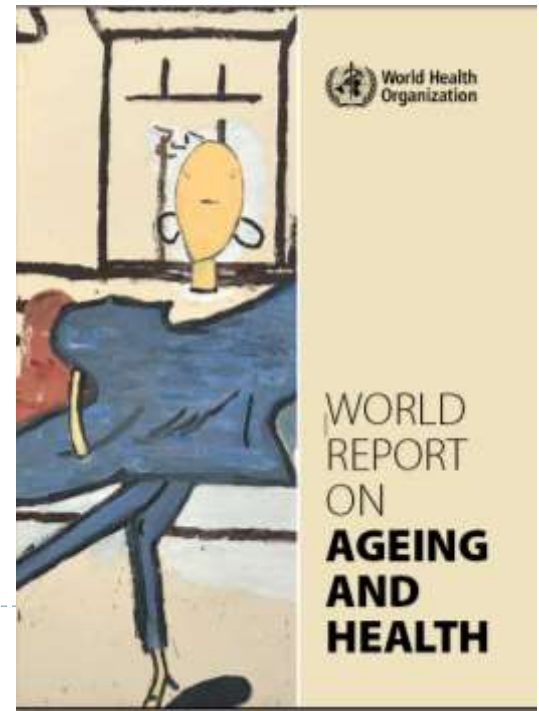
- שתי מגמות עולמיות של המאה ה-21 : אורבניזציה והזדקנות.
  - עד לשנת 2050, יהיו יותר בני 65+ מאשר בני 0-14.
  - עד לשנת 2030, 3 מתוך 6 אנשים יגורו בערים.
- בשנת 2007 ארגון הבריאות העולמי מפרסם מדריך לעיר ידידותית-גיל לקידום הזדקנות פעילה וחיובית, הזדקנות במקום ושיפור איכות החיים של אזרחים ותיקים המתגוררים בעיר.

Figure 6. Age-friendly city topic areas

What is an Age-friendly city?

An Age-friendly city is an inclusive and accessible urban environment that promotes active ageing

שווה לחיות
בירושלים

www.jerusalem.muni.il

סביבה
בנויה

דיור
HOUSING

TRANSPORTATION
תחבורה

SOCIAL
PARTICIPATION
השתתפות
חברתית

OUTDOOR SPACES
AND BUILDINGS

מרחב עירוני ציבורי
(פתוח וסגור)

RESPECT AND
SOCIAL INCLUSION
כבוד והכלה
חברתית

AGE-FRIENDLY
CITY

COMMUNITY SUPPORT AND
HEALTH SERVICES

תמיכה
קהילתית
ושירותי
בריאות

CIVIC PARTICIPATION AND
EMPLOYMENT

השתתפות
אזרחית
ותעסוקה

COMMUNICATION AND
INFORMATION

תקשורת
ומידע

סביבה
חברתית

מוכנות
לשעת חירום

בטיחות

ניצול
ואלימות

שינוי חברתי

World Health
Organization

WHO Global Network of Age-friendly Cities and Communities

This is to certify that

Jerusalem

has been accepted as a member of the
World Health Organization's
Global Network of Age-friendly Cities
and Communities®

Network membership is valid until

1 March 2018

Dr John Beard – Director
Department of Ageing and Life Course
World Health Organization, Geneva, Switzerland

במרץ 2016 ירושלים
התקבלה כחברה
ברשת הבינלאומית
לערים ידידותית-
גיל:

מחוברים ברשת
עולמית של מומחים
בתחום זקנה

מיודעים לגבי אירועים,
תוכניות ופרויקטים

תורמים ידע ורעיונות

מקבלים השראה
מהישגים של אחרים

<https://extranet.who.int/agefriendlyworld/network/jerusalem/>

א
20

הקמת
ועדת
היגוי
• ניהול
התהליך

שיתוף
ציבור

- 3 כנסים
- 4 קבוצות מיקוד
- סקר טלפוני

גוי:

ל
ס
ני
לג
ע
כנ
מ
בו
לו
ל
זוו

4 ועדות
תכנון

- בריאות
- סביבה
- חברה
- תעסוקה

747

חזון: העירייה תפעל לקדם ולהבטיח שירושלים תהא עיר שווה להזדקן בה, שתושביה האזרחים הוותיקים יהיו שותפים משמעותיים התורמים לשיפור איכות החיים והקהילה ונהנים מחיים בריאים, פעילים ומגוונים בסביבה מזמינה, נגישה ובטוחה.

כל זאת, כדי לאפשר לתושבים להזדקן בכבוד, לחוש גאווה ושייכות לעיר.

עקרונות הפעולה שזוהו בירושלים לאחר עיבוד הנתונים: הזדקנות במקום והזדקנות פעילה

תוכניות לקידום עיר ידידותית גיל בירושלים: 2015 ועד היום

+ קבלה לרשת הבינלאומית של ערים ידידותיות גיל של ארגון הבריאות העולמי
+ שילוב והטמעת עקרונות עיר ידידותית גיל בתוכניות עבודה וגיוס שותפים חדשים

תחבורה ציבורית

סקר הרגלי נסיעה
בתחבורה ציבורית
תוכנית אב לתחבורה

דיור

פיתוח דגם דיור רב
גילאי וחדשני בקהילה
מחלקה למדיניות
תכנון, משרד השיכון,
משרד לשוויון חברתי

סביבה פיזית ומרחב ציבורי

1. התקנת ספסלים-
שפייע
2. ציר הפלמ"ח ידידותי
גיל- מחלקה לתכנון
עיר

מרכז התעסוקה
"הפלוס בשישים",
המחלקה לזקן, אש"ל
וביטוח לאומי

כלכלה ותעסוקה

קבוצות הליכה
ועריכת ימי שני
בתחנה, קידום
בריאות במזרח העיר
מחלקה לגיל השלישי
ועיר בריאה

קידום אורח חיים בריא

1. הגדלת מתנדבים
אזרחים ותיקים,
יחידה להתנדבות
עירונית
2. פיתוח מערכת מידע
דיגיטלית

חברה, פנאי וקהילה

השינוי בתפיסה של אזרחים ותיקים כנכס עירוני דורש מאמץ עירוני רחב הכולל :

- ▶ **תכנון מדיניות מבוססת-ידע** בשיתוף הציבור, בעלי עניין וארגונים שונים
- ▶ **קידום הנושא כאסטרטגיה רוחבית** בתוכניות הפעולה של יחידות עירוניות שונות
- ▶ **פיתוח שותפויות בין-ארגוניות** ואיגום משאבים לבחינה של כיווני יישום רצויים
- ▶ **גיבוש ראייה קהילתית מקיימת (sustainable)** שאינה מבחינה בין קבוצות גיל